

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

סוכה דף נ

יערות דבש ח"א דרוש יא

ולכך אחז"ל [סנהדרין נט:] מפני מה זכה זה לנבואה, מפני שעשה כך, וזה מפני שעשה כך. תלוי הכל בקנין המצות והעבודות אשר בעבורן זכה, לא בעוסקם במושכלות, ולכך אמרו [סוכה נא.] שמחת בית השואבה שהיו מרקדים וחוגגים בשמחה של מצוה, ובפרט בירח איתנים, שהיו שואבים רוח הקדש, ולא כאשר יאמרו הפילוסופים שצריך הכל

ועיקר השגת רוח הקדש ונבואה תלויה בקיום המצוות, וזהו אומרם [שמות כד. ז] נעשה ונשמע, דהיינו ע"י עשיית מצוה נזכה לנבואה וקול אלהים, ולא ע"י התחכמות, וזהו שאמרה הבת קול, מי גילה רז זה לישראל דיזכנו לנבואה ע"י עשיית המצוות, והוא כמלאכי השרת, שאין זוכה מלאך לקול אלהים שהוא עיקר שלימותו ואושר האחרון, אם לא שיעשה ראשון מצות ה', ואילו היה תלוי במושכלות, הלא הם בעצם שכלים נבדלים, וכל עצמותם להשיג עלולים, ולכך אמרם, בראשון עושי רצונו, והדר לשמוע בקול דברו, וטרם, שיעשו מצות ה', אשר אליהם יזכה לקול ה' וא"ש:

אבל הענין, כי מחלוקת יש בין הפילוסופים ובין התורניים, וביחוד המקובלים, כי דעת פילוסופים להשיג השגת אלהות, ואין צריך לומר דברי נבואה, צריך הכנה בהתחכמות בחכמות ומושכלות בטבעים לימודים וכהנה, להתדבק שכלו בדברים שכליים, עד שיוכל להפשיט הצורות מן החומר בשכלו, וישב ויתחכם עד הדבקו בשכל הפועל, ומשם בשכלים הנבדלים, ומשם בשכל אלוה, ולכך אריסטו וחביריו כפרו בנבואה, שאמרו למי יאות הנבואה יותר מהם, שהשכילו לדעתם ביותר, וכילו כל ימיהם בהסתכלות בעומק החכמות וחקירות. אבל התורניים ומקובלים חלקו על זה, ואמרו לא זה המביא לרוח הקדש, כי אם בעשות מצוות בשלימות וכונה רצויה, אם ירצה אלהים את פעלו ויאיר לנו כאורו לזרוח עליו כבוד ה', והעושה סוכה לשמה בשמחה וכדקא יאות, יוכל לזכות יותר לשלמות שכלים נבדלים ושכל אלוה, מכל חכמות אריסטו וכת הפילוסופים כל ימיהם:

מהר"ל דרך חיים אבות פ"ו מ"ז
הח' בשמחה, כי השמחה מדה גדולה כי כאשר האדם הוא בשמחה הוא בשלימות ועי"ז מקבל התורה שהיא שלימות האדם, וכאשר האדם בצער אז הוא בחסרון אין מקבל התורה שהיא שלימות האדם, כלל הדבר כי אין ראוי לאדם שלימות האלקי הזה היא התורה כ"א ע"י שמחה שהיא שלימות נפשי, וכאשר האדם נפשו בשמחה אז ראוי לקבל נפשו שלימות התורה: ^{המשנה}

מהר"ל גבורות ה' פמ"ו
וא"ל שלשה מועדים נקראים זמני שמחה, כי כל הויה גורם שמחה וכל הפסד גורם צער כדכתיב (תהלים קד, לא) ישמח ה' במעשיו והפך זה (בראשית ו, ו) ויתעצב ה' אל לבו, לכך השמחה הוא באלו הזמנים שכלם הויית העולם, שבכל רגל ורגל יש דבר הויה בעולם, בפסח הוא הויית האביב ובשבועות הוא הקציר ובחג האסיף אסיפתה הוא גם כן תקון התבואה מביא אותה לבית שלא יהיה הפסד לה, לכן ראוי שיהיה בהם השמחה כי הזמן שהוא להויה נקרא זמן של שמחה: ^{המשנה}